

KAMER VOOR HET NOTARIAAT

Beslissing in de zaak onder nummer van: 702596 / NT 21-31

KAMER VOOR HET NOTARIAAT IN HET RESSORT AMSTERDAM

Beslissing van 15 februari 2022 in de klacht met nummer 702596 / NT 21-31 van:

[Klaagster],
wonende te [woonplaats],
hierna te noemen: **klaagster**,
gemachtigde: mr. B.A. Zevenbergen, advocaat te Amsterdam,

tegen:

[notaris],
notaris, gevestigd te [vestigingsplaats],
hierna te noemen: **de notaris**,
gemachtigde: mr. R. Kingma, advocaat te Haarlem.

1. Verloop van de procedure

1.1. Bij brief van 26 mei 2021 heeft klaagster een klaagschrift met bijlagen ingediend.

1.2. Bij e-mail van 22 juli 2021 heeft de notaris een verweerschrift met bijlagen ingediend.

1.3. Bij de mondelinge behandeling van de klacht op 14 december 2021 zijn partijen, vergezeld van hun raadslieden, verschenen. Partijen hebben het woord gevoerd, klaagster aan de hand van pleitaantekeningen. Aan het einde van de mondelinge behandeling heeft de voorzitter de behandeling aangehouden en partijen in de gelegenheid gesteld een schikking te beproeven en hen verzocht de kamer uiterlijk diezelfde dag daarover te berichten. De gemachtigden van partijen hebben bij e-mail van 14 december 2021 de kamer bericht dat zij geen schikking hebben bereikt. Uitspraak is derhalve bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. Bij akte van 19 januari 2018 heeft de vader van klaagster, de heer [A] (hierna te noemen: erflater), toen 89 jaar oud, ten overstaan van de notaris zijn uiterste wilsbeschikking laten opmaken, onder herroeping van eerder gemaakte wilsbeschikkingen. Op dezelfde dag heeft de notaris ook het testament gepasseerd van de echtgenote van erflater, de moeder van klaagster, mevrouw [B] (hierna te noemen: erflaatster), toen bijna 89 jaar oud.

2.2. Erflater heeft bij voornoemd testament zijn echtgenote tot enig erfgenaam van de nalatenschap benoemd. Op grond van de in het testament opgenomen "tweetrasmaking" is bepaald dat het restant van de nalatenschap bij overlijden van erflaatster toekomt aan de broer van klaagster, [C] (hierna: [C]). Aan klaagster heeft

erflater een geldvordering ter hoogte van de legitieme portie gelegateerd; dat legaat is niet eerder opeisbaar dan na het overlijden van erflaatster “doch niet eerder dan na verkoop en levering van het door de moeder van klaagster bewoonde appartement.”

2.3. Als gemachtigde voor klaagster in deze klachtprocedure treedt op de echtgenoot van klaagster, mr. B.A. Zevenbergen (hierna: mr. Zevenbergen). Een van de wensen die erflater in het testament heeft laten opnemen is de volgende: *“Het is mijn uitdrukkelijke wens dat bij de gesprekken welke benodigd zijn tussen de notaris, welke is betrokken bij afwikkeling van mijn nalatenschap, en/of de executeur(s) de echtgenoot van mijn voornoemde dochter [voornaam klaagster] niet aanwezig zal zijn.”*

2.4. Erflater is op 20 juli 2020 overleden.

2.5. De bevoegde executeurs-afwikkelingsbewindvoerders van de nalatenschap van erflater zijn [C] en de notaris.

2.6. Erflaatster is op 9 december 2020 overleden.

2.7. Uit het proces-verbaal van de mondelinge uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Holland van 22 december 2020 blijkt dat haar moeder klaagster eveneens heeft onterfd: *“Blijkens het testament van de moeder heeft [voornaam klaagster] een legaat gekregen, bestaande uit een bedrag in contanten.”*

2.8. De notaris heeft in beide nalatenschappen de kantonrechter om haar ontslag als executeur verzocht.

3. De klacht

3.1. Samengevat luidt de klacht dat de notaris zich niet heeft gedragen zoals van een goed notaris mag worden verwacht. Klaagster vindt het handelen van de notaris ‘een notaris onwaardig’; haars inziens is geen sprake van een integere beroepsuitoefening. Ook beklagt klaagster zich erover dat de notaris haar echtgenoot niet wil accepteren als de advocaat die haar belangen behartigt.

3.2. In het klaagschrift vermeldt klaagster vervolgens negen klachtonderdelen. Deze zouden niet limitatief zijn en betreffen voornamelijk onjuiste e-mailadressering, niet en niet juist beantwoorden van vragen, het (meewerken aan) het drukken van de legitimaire massa en het passeren van een testament van een wilsonbekwame (erflaatster):

4. Het verweer

4.1. De notaris merkt op dat de situatie gecompliceerder ligt dan klaagster doet voorkomen. Klaagster is legataris/legitimaris in de nalatenschap van erflater en heeft daardoor juridisch geen stem bij de afwikkeling van die nalatenschap. Daarbij heeft erflater de uitdrukkelijke wens opgenomen dat bij de gesprekken die nodig zijn tussen de notaris, betrokken bij de afwikkeling van zijn nalatenschap, en/of de executeur(s), de echtgenoot van klaagster niet aanwezig zou zijn.

Het was voor [C] belangrijk om deze uitdrukkelijke wens van zijn vader te respecteren. Dat was in eerste instantie geen probleem voor de executeurs, omdat mr.

Zevenbergen als echtgenoot van een legataris/legitimaris geen partij is bij de afwikkeling. Maar dat werd lastiger toen mr. Zevenbergen zich expliciet in de gesprekken ging melden als advocaat van zijn echtgenote.

4.2. De notaris reageert als volgt op de negen klachtonderdelen:

De notaris moest enige tijd nadenken of zij de benoeming tot executeur van de nalatenschap van de moeder van klaagster wel wilde aanvaarden. Ook in het testament van de moeder van klaagster was de uitdrukkelijke wens ten aanzien van mr. Zevenbergen opgenomen en was klaagster door een geldlegaat in de legitieme gesteld (en dus onterfd). De notaris zou door aanvaarding van de benoeming in

dezelfde situatie c.q. dilemma komen als in de nalatenschap van erflater en weer stuiten op de weerstand en conflictueuze houding van klaagster. Daarom heeft de notaris besloten om bij de kantonrechter te verzoeken haar te ontslaan als executeur in beide nalatenschappen, hoewel zij het onbevredigend vindt dat deze problematiek nu naar een collega wordt verschoven.

5. De beoordeling

5.1. Ingevolge artikel 93 lid 1 van de Wet op het notarisambt (hierna: Wna) zijn notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van handelen of nalaten in strijd met hetzij enige bij of krachtens deze wet gegeven bepaling, hetzij met de zorg die zij behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoefte zij optreden en ter zake van handelen of nalaten dat een behoorlijk notaris niet betaamt. De kamer dient derhalve te onderzoeken of de handelwijze van de notaris een verwijtbare gedraging in de zin van dit artikel oplevert.

5.2. Desgevraagd heeft klaagster ter zitting de kamer bevestigd dat zij geen andere klachten jegens de notaris heeft dan de negen klachten welke reeds zijn vermeld in het klaagschrift. De kamer zal dan ook bij beoordeling van de klacht uitgaan van deze negen klachtonderdelen.

Klachtonderdeel 1

5.3. Ten aanzien van het eerste verwijt dat de notaris abusievelijk een e-mail bestemd voor mr. Zevenbergen aan klaagster heeft verzonden en vice versa, overweegt de kamer dat de notaris deze e-mails weliswaar aan een onjuist adres heeft verzonden, maar dat dit klachtonderdeel van onvoldoende gewicht is nu van enige schending van vertrouwelijkheid niet is gebleken en de notaris tevens hiervoor haar excuses heeft gemaakt. De kamer acht dit klachtonderdeel derhalve van onvoldoende gewicht.

Klachtonderdeel 2

5.4. Het tweede klachtonderdeel dat de notaris zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat mr. Zevenbergen een volmacht diende te verstrekken, oordeelt de kamer ongegrond daar geen rechtsregel de notaris verbiedt om naar een volmacht van een advocaat te vragen.

Klachtonderdeel 3

5.5. Het derde klachtonderdeel dat de notaris ten onrechte heeft geweigerd met mr. Zevenbergen te communiceren, vormt in feite de kern van de onderhavige klacht. Mr. Zevenbergen heeft in hoedanigheid van advocaat van klaagster de notaris verzocht om aan de gesprekken tussen de notaris en executeur met betrekking tot de afwikkeling van de nalatenschap deel te nemen en zich daarbij op het standpunt gesteld dat de vrije advocaatkeuze van zijn cliënte centraal staat. De notaris heeft – gelet op de specifieke testamentaire making met betrekking tot mr. Zevenbergen – mr. Zevenbergen op zijn positie gewezen en zich op het standpunt gesteld dat er sprake is van een niet aanvaardbaar gebrek aan onafhankelijkheid van mr. Zevenbergen in verhouding tot zijn opdrachtgeefster/echtgenote. Daarnaast heeft de notaris zich afgevraagd of mr. Zevenbergen ook voldoende onafhankelijkheid heeft ten opzichte van de zaak waarin hij als advocaat optreedt. De notaris heeft haar bezwaren hieromtrent geuit aan mr. Zevenbergen en vervolgens nader advies ingewonnen en – nadat mr. Zevenbergen zijn standpunt niet wijzigde – op 26 mei 2021 een klacht jegens mr. Zevenbergen bij de Raad van Discipline te Amsterdam ingediend, waarin de notaris de Raad verzoekt een oordeel te geven over de handelwijze en positie van mr. Zevenbergen. De mondelinge behandeling hiervan is vastgesteld op 1 april 2022.

De kamer overweegt dat - gelet op de bepaling in het testament - het de notaris vrij stond om niet via mr. Zevenbergen, maar rechtstreeks met klaagster te willen communiceren. De notaris heeft dan ook niet onzorgvuldig gehandeld door daaromtrent advies in te winnen van de KNB en een advocaat en het oordeel van de Raad van Discipline af te wachten. De notaris heeft geen inbreuk gemaakt op het recht van vrije advocaatkeuze van klaagster, al was het alleen al omdat het laatstgenoemde te allen tijde vrijstond mr. Zevenbergen te blijven raadplegen. De kamer acht dit klachtonderdeel dus ongegrond.

Klachtonderdeel 4

5.6. Met betrekking tot het vierde klachtonderdeel betreffende het in rekening brengen van informele vereffeningskosten, stelt de kamer vast dat de notaris deze kosten nog niet ten laste van de nalatenschap heeft gebracht maar daarvan slechts een opgave heeft gedaan, zodat dit klachtonderdeel ongegrond is. Ook in het geval dat de notaris deze kosten in rekening brengt, oordeelt de kamer dat deze kosten in beginsel ten laste van de nalatenschap mogen worden gebracht conform artikel 4:7 lid 1 sub c BW, zodat ook om die reden dit klachtonderdeel ongegrond is.

Klachtonderdeel 5

5.7. Het vijfde verwijt dat de periode tussen het overlijden van erflater en de taxatie van de inboedel van de woning volgens klaagster te lang heeft geduurd, oordeelt de kamer eveneens ongegrond. De kamer is het eens met de notaris dat in het onderhavige geval – mede gegeven de onderlinge verhouding tussen klaagster en [C] en de rolverdeling tussen de executeur en de notaris – deze termijn niet buitensporig lang is geweest.

Klachtonderdeel 6

5.8. Het zesde klachtonderdeel dat de notaris ten onrechte geen, onvolledige dan wel tegenstrijdige antwoorden heeft gegeven op vragen in de e-mails van klaagster, oordeelt de kamer eveneens ongegrond. Uit de processtukken van het dossier en het verhandelde ter zitting is de kamer voldoende gebleken dat de notaris steeds op correcte en zorgvuldige wijze antwoord heeft gegeven op de vele vragen van klaagster en mr. Zevenbergen. Dat de notaris klaagster eerst heeft aangeraden - gezien haar erfrechtelijke positie als legataris - om voor overleg in contact te treden met [C] en toen dit overleg vruchteloos bleek, nogmaals klaagsters positie als zijnde niet-erfgenaam heeft uitgelegd, acht de kamer evenmin onzorgvuldig. Het door klaagster aangehaalde voorbeeld dat de notaris in haar e-mails van 9 september 2020 en 9 april 2021 een tegenstrijdig antwoord op de vraag van mr. Zevenbergen en klaagster met betrekking tot de opeisbaarheid van het legaat heeft gegeven, miskent naar het oordeel van de kamer dat laatstgenoemde e-mail slechts als een toelichting op de eerste e-mail - waarin de notaris onder meer de letterlijke tekst van het testament herhaalt - kan worden beschouwd. Immers de notaris verduidelijkt in haar tweede e-mail slechts de positie van [C] ten opzichte van klaagster met betrekking tot de mogelijkheden voor uitbetaling van het legaat.

Klachtonderdeel 7

5.9. Ten aanzien van het zevende klachtonderdeel betreffende de bankafschriften van de Rabobank, ING-bank en ABN-AMRO, heeft de notaris ter zitting betwist dat zij bankafschriften in haar bezit heeft en heeft zij voorts verklaard dat zij deze heeft opgevraagd en dat deze waar mogelijk aan klaagster in bezit zijn gesteld. De ABN-AMRO heeft zich echter op het standpunt heeft gesteld niet alle bankafschriften te kunnen verstrekken als gevolg van de gewijzigde tenaamstelling van de en/of rekening van erflaters in het verleden, aldus de notaris in haar verklaring. Gelet hierop en de vele inspanningen van de notaris om de bankafschriften te achterhalen in

aanmerking genomen, acht de kamer dit klachtonderdeel dan ook ongegrond. Voor zover mr. Zevenbergen ter zitting heeft willen betogen dat klaagster de notaris tevens verwijt onjuiste belastingaanslagen te hebben ontvangen, overweegt de kamer dat dit klachtonderdeel niet in het klaagschrift is vermeld en als zodanig ook geen onderdeel van de klacht uitmaakt.

Klachtonderdeel 8

5.10. Het achtste klachtonderdeel dat de notaris onvoldoende zorgvuldigheid heeft betracht bij het passeren van het testament van erflaatster met betrekking tot diens wilsbekwaamheid, oordeelt de kamer ook ongegrond. De notaris heeft verklaard dat zij - in tegenstelling tot hetgeen klaagster heeft gesteld - het Stappenplan heeft doorlopen en ook langer de tijd heeft genomen om tot het betreffende testament te komen. Van de door klaagster gestelde CIZ-indicaties (die niet met onderliggende bewijsstukken zijn onderbouwd en waarbij moet worden opgemerkt dat mr. Zevenbergen ter zitting heeft verklaard dat de eerste CIZ-indicatie vervolgens is ingetrokken) heeft de notaris geen wetenschap gehad, aldus de notaris ter zitting. De kamer is van oordeel dat de notaris voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij ten tijde van het passeren alert is geweest op de mate van wilsbekwaamheid van erflaatster en dat zij onvoldoende aanleiding had om aan deze wilsbekwaamheid te twijfelen. Dat oordeel vindt mede steun in het feit dat de kamer van de notaris ter zitting heeft begrepen dat zij tijdens de bespreking diverse vragen aan erflaatster gesteld, dat zij daarbij ook heeft doorgevraagd, er geen anderen in dezelfde ruimte als erflaatster aanwezig waren en dat zij daarbij geen enkele twijfel heeft gehad over de wilsbekwaamheid van erflaatster.

Klachtonderdeel 9

5.11. Ten aanzien van het laatste klachtonderdeel, het verwijt dat de notaris na meerdere verzoeken van klaagster heeft verklaard zich te beraden over het aanvaarden van de benoeming tot (mede-)executeur van de nalatenschap van erflaatster, overweegt de kamer het volgende. De notaris heeft de facto deze benoeming aanvaard door werkzaamheden te verrichten voor klaagster, zoals het beantwoorden van de e-mails van haar en mr. Zevenbergen. De omstandigheden van deze ongebruikelijke casus, te weten dezelfde testamentaire making in het tweede testament, de positie en handelwijze van mr. Zevenbergen waardoor zij genoodzaakt was tot het inwinnen van advies bij derden en het indienen van de klacht bij de Raad van Discipline, gecombineerd met de stroom aan en de toon van de e-mails van (de advocaat van) klaagster en de onderlinge moeizame verhouding tussen legataris en erfgenaam, maakten dat de notaris niet direct de benoeming tot (mede-)executeur heeft aanvaard maar dat zij klaagster heeft bericht dat zij tijd nodig had om hierover na te denken. Niet gebleken is dat de afwikkeling van de nalatenschap is vertraagd doordat de notaris zich aan het beraden was. Naar het oordeel van de kamer heeft de notaris dan ook een zorgvuldige afweging gemaakt om tot haar beslissing te komen en is dit klachtonderdeel derhalve ongegrond.

5.12. Op grond van het voorgaande wordt beslist als volgt.

BESLISSING

De kamer voor het notariaat:

Deze beslissing is gegeven door mrs. N.C.H. Blankevoort, voorzitter, A.C. Stroeve en O. Schlaman, leden.

Uitgesproken in het openbaar op 15 februari 2022 door mr. N.C.H. Blankevoort, voorzitter, in aanwezigheid van de secretaris.

Tegen deze beslissing van de kamer voor het notariaat kunnen partijen binnen dertig dagen na de datum van verzending van deze beslissing hoger beroep instellen bij het gerechtshof Amsterdam (postadres, postbus 1312, 1000 BH Amsterdam).